

Medens aktieselskaber normalt vil have mulighed for at udvide aktiekapitalen, har fonde og foreninger som regel ingen mulighed for at få tilført ny kapital – bortset fra afkastet af den eksisterende kapital – når fonden eller foreningen først er etableret. For at værne mod udhuling af fonds- eller foreningskapitalen foreslås det, at der i et vist omfang gives adgang til hensættelse til konsolidering af kapitalen med den konsekvens, at hensættelsesbeløbet ikke beskattes. For fondes vedkommende beregnes det maksimale hensættelsesbeløb på grundlag af størrelsen af de foretagne uddelinger til almennyttige eller almenvelgørende formål. Foreningers fradrag for hensættelser til konsolidering er sat i forhold til prisudviklingen. Således kan der hensættes en procentdel af den andel af foreningsformuen, der i særlig grad er undergivet forringelse på grund af prisudviklingen, såsom obligationer og pantebreve.

Desuden foreslås for fondes vedkommende en særlig adgang til konkret at tillade konsolidering, der ikke sættes i forhold til de foretagne almennyttige eller almenvelgørende udlodninger.

Endelig foreslås som en fravigelse af udgangspunktet, hvorefter den udvidede skattepligt følger aktieselskabsbeskatningen, en særregel for realkreditinstitutter, finansieringsinstitutter, lånefonde og kreditkasser m.v. Disse institutioner er i henhold til lovgivningen forpligtet til gennem henlæggelser til særlige garantifonde at sikre, at instituttet m.v. altid er i stand til at overholde sine forpligtelser overfor obligationskøberne.

For ikke at hindre opbygning eller udbygning af særlige garantifonde foreslås det, at den del af overskuddet, der henlægges til opfyldelse af minimumskravene for lånemassen, fragår ved indkomstopgørelsen. Fradrag efter denne bestemmelse forudsætter, at der i den særlige lovgivning, der regulerer de pågældende institutter, eller i vedtægter, der er godkendt af en offentlig tilsynsførende myndighed, findes krav om henlæggelser til særlige garantifonde til sikkerhed for lånemassen. Fradrag kan derimod ikke ske for hensættelser til reservefonde som nævnt i aktieselskabslovens § 111.

Den udvidede beskatning af fonde, foreninger og visse institutter m.v. skal efter forslaget følge aktieselskabsbeskatningen for så vidt angår regler om skattepligtens indtræden og ophør.

Skatten udgør 50 pct. af den skattepligtige indkomst. Selskabsskattelovens regler om skattegodtgørelse til aktionærer og om nedslag i skatten for indkomst fra udlandet foreslås overført til også at gælde for de skattepligtige, der er omfattet af lovforslaget.

Endelig foreslås den såkaldte holdingregel overført til også at gælde ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst efter dette lovforslag. Dette indebærer, at fonde m.v. ikke er skattepligtige af aktieudbytter fra selskaber, hvori de ejer mindst 25 pct. af aktiekapitalen.

For så vidt angår de administrative virkninger af forslaget henvises der til bemærkningerne hertil i forslaget til lov om indkomstskat og formueskat for personer m.v. (Skattereformen).

4. Forslagets provenumæssige konsekvenser

Den foreslåede udvidelse af beskatningen omfatter som tidligere nævnt fire hovedgrupper af fonde, foreninger og realkreditinstitutter m.v. I det følgende er for hver gruppe omtalt lovforslagets provenumæssige virkninger.

Efter lovforslagets § 1, nr. 1, skal der ske beskatning af visse fonde. På baggrund af fondsregistrets undersøgelser vedrørende 1982 kan det med betydelig usikkerhed anslås, at omkring 10.000 fonde – ekskl. de såkaldte konfliktfonde – vil oppebære rente- og udbytteindtægter på i alt omkring 3 mia. kr. i 1987. Af det skønnede skattepligtige afkast vil en del blive udloddet til almenvelgørende formål samt til skattepligtige modtagere og er dermed fritaget for beskatning. Desuden vil der efter lovforslaget være skattefrihed i det omfang, der henlægges til almenvelgørende formål samt efter nærmere regler til konsolidering af fondskapitalen.

Det kan herefter med betydelig usikkerhed anslås, at den foreslåede beskatning af egentlige fonde vil indbringe et provenu vedrørende indkomståret 1987 på skønsmæssigt omkring 50–100 mill. kr.

Efter lovforslagets § 1, nr. 2, skal der ske beskatning af visse foreninger. Der er her typisk tale om interesseorganisationer, som varetager brancheinteresser og udfører de merkantile foreningsformål, såsom efteruddannelse, kursusvirksomhed, konsulenttjeneste, forlagsvirksomhed eller lignende. På baggrund af oplysninger i fondsregistret om disse foreningers egenkapital i 1984 kan det skønsmæssigt anslås, at den foreslåede beskatning af de omhandlede foreninger vil indbringe et provenu, der ikke vil overstige 50 mill. kr. for indkomståret 1987.

Efter lovforslagets § 1, nr. 3, skal der ske beskatning af arbejdsmarkedssammenslutninger. På baggrund af oplysninger i fondsregistret skønnes det, at beskatningen vil give et provenu af størrelsesordenen 0,5 mia. kr. for indkomståret 1987. Dette skøn er behæftet med stor usikkerhed, idet de